

September 2018

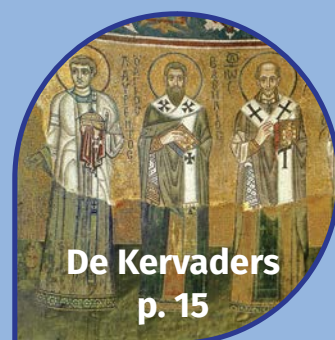
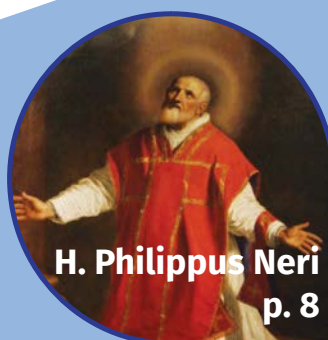
Jaargang 6

Nummer 33

PORTA FIDEI

Red ons door Uw Heilig Kruis

Overzicht
van de
programma's

p. 12-13

Afgiftkantoor 2099
Antwerpen X
P 914880
maandelijks
(behalve in augustus)

RADIO MARIA

EDITORIAAL

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Pr. Karlo Tyberghien

Werkten mee aan dit nummer:

Joris Abts, Pr. Jan Bots,
Marleen Caers, Pr. J.
Hermans, Marianne Hubin,
Pr. Karlo Tyberghien, Nele
Uytterhoeven, Joris Van Ael.

Foto's:
Redactie

Realisatie en vormgeving:
Radio Maria

Druk en verzending:
Halewijn, Halewijnlaan 92
2050 Antwerpen

**Abonnementen en
gegevensverwerking:**

Radio Maria
Sint Reneldisplein 23
3001 Leuven
info@radiomaria.be

Bel ons: 016/41 47 47

Beste vrienden van Radio Maria,

In een tijd waar het geloof vaak een privézaak is geworden, lijkt het misschien minder en minder duidelijk wat er eigen is aan gelovigen. Gelovigen beschouwen de wereld namelijk als komende van iemand – God – die de aarde geschapen heeft met een doel. Zonder God zou er geen mens zijn. Hij is het die ons in leven houdt, en dit op elk ogenblik. Hoe ongelovigen zich moeten voelen wanneer ze nadenken over de zinsvragen “van waar kom ik?” en “waar ga ik naar toe?” is voor een gelovige moeilijk te vatten. Het omgekeerde geldt waarschijnlijk ook wel. Als het al geen haat is, toch lijkt men vaak met onbegrip te maken te hebben als men er voor uitkomt dat God ons in leven houdt, en dat Hij ons leven zin geeft. Niets in ons leven is Hem on-

bekend. Eén van de psalmen die Gods werken in ons leven in herinnering brengen is Psalm 104. Een gelovige – zeker één die bidt – probeert zich alles wat God heeft gedaan te herinneren, en tot het besluit te komen: “Heer mijn God, U bent machtig groot, met pracht en met verhevenheid omkleed”. Het is daarom dat “onze ziel de Heer prijst” (Cf. Ps. 104, 1).

Het eerste vers van Psalm 104 bezingt de glorie van God, ongeacht wat Hij voor zijn schepselen doet. Het is goed en juist om zo te beginnen: “Geprezen zij God voor wat Hij is”, en dan daar- aan toe te voegen: “Geprezen zij God voor wat Hij doet”. God prijzen is namelijk een fundamentele houding in het leven van een Christen. En de God die wij prijzen is een God die groot en machtig is. Ook de apostel Johannes spreekt ons zo aan in zijn eerste brief: “Kinderen, wij moeten niet liefhebben met woorden en leuzen, maar met daden die waarachtig zijn. Daardoor komen we aan de weet dat wij uit de waarheid zijn en dat wij voor Hem kunnen staan met een gerust hart, ook als het ons veroordeelt, want God is groter dan ons hart

en Hij weet alles.” (1 Joh 3, 18-20)

In het begin van de Psalm zegt de Psalmist ons ook nog dat God “gehuld gaat in een mantel van licht” (Ps. 104, 2). Dit licht is het licht van de eerste scheppingsdag. Licht dat niet uitdooft. Of zoals we zeggen over Jezus Christus in het Credo: Licht uit Licht, ware God uit ware God. Jezus zelf zal het tijdens zijn leven bevestigen: “Ik ben het licht van de wereld” (Joh 8, 12).

Na deze lofprijzingen voor wat God is zal de Psalmist komen tot de lofprijzing voor wat God doet.

“Hij heeft de hemel als zijn tentdak gespreid, zijn zalen op het water gebouwd. Hij maakt van de wolken zijn wagen en beweegt zich voort op de vleugels van de wind. Hij maakt de stormen tot zijn boden en zijn dienaren de laaiende bliksems.” (Ps. 104, 2-4)

Het scheppingswerk komt dus in de eerste plaats overeen met een tentdak. Een tent beschermt en tegelijkertijd legt ze een scheiding aan tussen hetgeen in de tent gebeurt en wat er buiten gebeurt. Bij de schepping is er de bescherming van God die over ons blijft waken. De profeet Jesaja zei: “De Heer spreidt de hemelen uit als een sluier, en spant ze als een tent waarin men wonen kan” (Jes. 40, 22). En toch is er ook een zekere scheiding tussen de Andere en zijn schepsel. Deze zal God niet beletten om tot ons te komen, want Hij maakt van wolken zijn wagen, zoals Hij reeds zei tot Mozes: “Ik kom naar u toe in een dichte wolk, zodat het volk Mij met u hoort spreken en voor altijd vertrouwen in u zal krijgen” (Ex. 19, 9). Men kan zich afvragen waarom God in een wolk komt? Een wolk maakt hetgeen erin zit onzichtbaar. De Onzichtbare verplaatst zich dus zichtbaar, maar dit kunnen we enkel zien door het geloof aan te nemen en te vertrouwen op Gods aanwezigheid. En zo gaat de Psalmist verder met God te loven voor zijn schepping om dan te komen tot de werkende mens als beeld van God zelf.

“Gras voor alle vee laat Hij groeien, en gewas waar de mens hard voor werkt, om voedsel te winnen uit deze aarde, en wijn die het hart van de mensen verheugt, en olie die zijn gelaat doet glanzen, en brood dat het hart van de mensen versterkt.” (Ps. 104, 14-15)

Wanneer de Psalmist voor het eerst de schepping van de mens beschouwt, dan doet hij dat door de mens als een werker voor te stellen. Zo komt nog beter tot uiting dat de mens eigenlijk moet samenwerken met God. Als hij dat aanvaardt als zijn roeping, dan zal de mens verkwikt worden door wijn, olie en brood, die God aan hem zal geven. En deze gaven vinden we vandaag terug in de sacramenten die onze middelen bij uitstek zijn om God te ontmoeten. Laten we bij deze Godsontmoeting altijd de Heer en zijn weldaden herinneren.

Met dit nummer van de Porta Fidei wensen we jullie ook mee te delen dat Radio Maria verder werk maakt van de herinnering aan Gods weldaden, zoals beschreven in Psalm 104, door de evangelisatie in ons land. We zijn dankbaar en gelukkig voor de nieuwe extra studio's in Kortemark die we hebben ingehuldigd eind augustus. Vanaf september mogen we tevens enkele nieuwe programma's verwelkomen. Meer daarover vindt u verder in dit nummer. Reden te meer om uw Radio Maria te blijven ondersteunen met uw gebed en uw gift.

Bij dit alles wens ik jullie een mooi en gezegend najaar toe. Laten we onder Gods ogen en met Maria's bescherming verder werk maken van ons geestelijke leven. Radio Maria blijft daarin uw steun!

Zeer genegen in Jezus en Maria,

Pr. Karlo Tyberghien
Programmadirecteur Radio Maria

CATECHISMUS

SEPTEMBER

Vanaf september is de programmatie van het programma 'catechismus' gewijzigd: **iedere dag behalve op zondag kan u om 9u50**, na de uitzending van de Eucharistie, luisteren naar een andere catechese. Deze catechese wordt herhaald op de volgende dag om 4u05 en de week nadien om 22u35.

**Thema's
voor de maand
september**

3-25 september

De Kruisweg
door Pater Jan Meeuws

26-29 september

De verrijzenis van het
lichaam
door E.H. Chris Butaye

EUCHARISTISCHE LITURGIE: IV. De Communie

Tijdens de wekelijkse algemene audienties op woensdag richt Paus Franciscus de blik op het 'hart van de Kerk', namelijk de Eucharistie. Dit is het laatste deel van deze catecheses die we integraal met u wilden delen.

"Door middel van deze catecheses ... zou ik samen met jullie de schoonheid willen herontdekken die in de viering van de Eucharistie verborgen is en die, eenmaal onthuld, de volle zin geeft aan het leven van elkeen"

Paus Franciscus

Dierbare broeders en zusters, goeden-dag!

De viering van de Mis waarvan we de verschillende delen overlopen, is gericht op de Communie, wat wil zeggen op de vereniging met Jezus. Het gaat om de sacramentele communie en niet om de spirituele communie die men ook thuis kan beleven door te zeggen: "Jezus ik wil U geestelijk ontvangen". De sacramentele communie is de Communie aan het Lichaam en Bloed van Christus. We vieren de Eucharistie om ons met Christus te voeden. Hij geeft zichzelf zowel in het Woord als in het Altaarsacrament om ons aan Hem gelijkvormig te maken. "Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem" (Joh. 6, 56). Het gebaar waardoor Jezus tijdens het Laatste Avondmaal zijn Lichaam en zijn Bloed aan de leerlingen gaf, gebeurt vandaag opnieuw door het dienstwerk van de priester en van de diaken die de gewone bedienaren zijn van de bedeling aan de broeders van het Brood van het leven en de Beker van het heil.

In de Mis, nadat hij het geconsacreerde Brood, het Lichaam van Jezus, heeft gebroken toont de priester het aan de gelovigen en nodigt hen uit deel te nemen aan het eucharistische maal. We kennen de woorden die dan vanaf het gewijde altaar klinken: "Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd van de Heer: zie het Lam Gods dat wegneemt de zonden van de wereld". Deze woorden zijn geïnspireerd door een passage uit het boek Openbaring – "zalig de genodigden aan het bruiloftsmaal van het Lam" (Openb. 19, 9). Het gaat over "de bruiloft" want Jezus is de bruidegom van de Kerk. Deze uitnodiging roept ons dus op de intieme eenheid met Christus te ervaren die bron is van vreugde en heiligheid. Het is een uitnodiging die blij maakt en tegelijk aanspoort tot een gewetensonderzoek verlicht door het geloof. Enerzijds zien we afstand tussen ons en de heiligheid van Christus en anderzijds geloven we dat zijn Bloed werd "vergoten tot vergeving van de zonden". Allen hebben we door het doopsel vergiffenis ontvangen en allen krijgen we vergiffenis of zullen we vergiffenis krijgen telkens we tot het sacrament van de boete naderen. Vergeet niet:

Jezus vergeeft altijd. Jezus wordt het niet beu vergiffenis te schenken. Het zijn wij die het beu worden vergiffenis te vragen. Denkend aan de verlossende waarde van dit Bloed, roept de heilige Ambrosius uit: "Ik die steeds opnieuw zondig, moet altijd kunnen beschikken over het geneesmiddel". In dit geloof richten ook wij onze blik op het Lam van God dat de zonden van de wereld wegneemt en aanroepen Hem: "Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spreek en ik zal gezond worden". Dat zeggen we in elke Mis.

Ofschoon wij het zijn die in processie in beweging komen om te Communie te gaan, ofschoon wij het zijn die in processie naar het altaar gaan om te communiceren, toch is het Christus die in werkelijkheid naar ons toekomt om ons in Zich op te nemen. Het gaat om een ontmoeting met Jezus! Zich voeden aan de Eucharistie betekent zich laten veranderen in dat wat we ontvangen. De heilige Augustinus helpt ons dit verstaan, door het verhaal van de verlichting die hij kreeg toen hij Christus tot hem hoorde zeggen: "Ik ben het voedsel van de groten. Groei en je zult Mij eten. Jij zult mij niet in jezelf omvormen, zoals gebeurt met het lichamelijk voedsel, maar jij zult in Mij veranderd worden".

Telkens wanneer wij communiceren, worden we meer opgenomen in Jezus, veranderen we meer in Jezus. Zoals het brood en de wijn veranderd worden in het Lichaam en het Bloed van de Heer, zo worden zij die het Lichaam en het Bloed met geloof ontvangen, omgevormd in levende Eucharistie. Aan de priester die je bij het uitdelen van de Eucharistie zegt: "Het Lichaam van Christus", antwoord jij: "Amen". Hierdoor erken je de genade en de inzet die het gevolg zijn van het Lichaam van Christus worden. Wanneer je de Eucharistie ontvangt, word je het lichaam van Christus. Dat is mooi, heel mooi. Terwijl de Communie ons met Christus verenigt door ons los te scheuren van ons egoïsme, maakt zij

ons ook open en verenigt zij ons met allen die in Hem één zijn. Dat is het wonder van de Communie: we worden wat we ontvangen!

De Kerk wenst sterk dat ook de gelovigen het Lichaam van de Heer ontvangen met hosties die in de viering zelf worden geconsacreerd. En het teken van de eucharistische maaltijd wordt voller zichtbaar wanneer de Heilige Communie onder twee Gedaanten gebeurt, ook al kennen we de katholieke leer dat men onder één gedaante de volledige Christus ontvangt.

Naargelang de kerkelijke gewoonte komt de gelovige in processie te Communie, zoals we gezegd hebben, en communiceert devoot rechtstaande of geknield al naar gelang de Bisschoppenconferentie heeft bepaald. Men ontvangt de Communie op de tong of, waar het toegestaan is, op de hand, zoals men het verkiest.

Na de Communie volgt het gebed in stilte, de stilte helpt om de ontvangen gave in ons hart te bewaren. Men kan dat moment van stilte wat uitgebreider maken, door met Jezus in ons hart te spreken, of men kan een psalm of een lied zingen als ze ons helpen bij de Heer te zijn.

De eucharistische liturgie wordt beëindigd met het slotgebed. Hierin richt de priester zich, in naam van allen, tot God om Hem te danken voor het feit dat Hij ons tot zijn disgenoten heeft gemaakt en om te vragen dat wat we ontvangen hebben ons leven zou omvormen. De Eucharistie versterkt ons om vrucht van goede werken te kunnen dragen en zo als christenen te leven. Het gebed van deze dag is heel betekenisvol want we vragen aan de Heer: "Laat de heilige gaven die wij ontvangen hebben, de wonden van het kwaad in ons genezen. Weer de drang tot zonde uit ons hart en blijf ons nabij met uw bescherming."

Laten we Eucharistie vieren: Jezus ontvangen die ons in Hem verandert, maakt ons sterker. De Heer is zo goed en zo groot!

MARIA GEBORTE 8 september

Met vreugde vieren wij de geboorte van Maria. Als zij ter wereld komt die bestemd is om de moeder des Heren te worden, breekt de dageraad van de verlossing aan en is de heilsbelofte in het paradijs gedaan, haar vervulling nabij. De datum 8 september herinnert aan de inwijding van de kerk, gebouwd in Jeruzalem op de plaats van het huis waar Maria geboren is.

De geboorte van Maria (1931)

A. Servaes (1883-1966)

Albert Servaes behoorde tot de eerste expressionisten van België. De houtskooltekening was voor Servaes erg belangrijk om een meer dramatische kijk op het bijbelse en landelijk leven te realiseren. In bovenstaande tekening laat hij de typisch Vlaamse manier zien om het religieuze te beleven binnen de sfeer van het alledaagse.

Oplossing van het kruiswoordraadsel van vorige maand

Dierbare broeders en zusters, goedendag!

Met deze catechese komt een einde aan de cyclus gewijd aan de Mis, die de eigenlijke gedachtenis is – niet slechts als herinnering – de herbeleving van het lijden en de verrijzenis van Jezus. Zoals ze begint met het kruisteken, in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, zo wordt de Mis, als liturgische daad, bezegeld in naam van de Drie-eenheid.

We weten echter heel goed dat wanneer de Mis eindigt de inzet voor het christelijk getuigenis begint. Christenen gaan niet naar de Mis om een wekelijks verplichting na te komen en er verder geen aandacht aan te besteden, neen. Christenen gaan naar de Mis om deel te nemen aan het lijden en aan de verrijzenis van de Heer en zo waarachtiger als christenen te leven. Dan begint de inzet voor het christelijk getuigenis. We verlaten het kerkgebouw om “in vrede te gaan” en de zegen van God in de dagelijkse bezigheden aanwezig te brengen, in onze huizen, in de werkmiddens, in de zorgen voor de aardse stad, “de Heer verheerlijkend door ons leven”. Als we echter het kerkgebouw verlaten, kletsend over “zie die daar, zie die zo” met veel blabla dan is dat een teken dat de Mis niet in mijn hart is binnengekomen. Waarom? Omdat ik niet in staat ben het christelijk getuigenis te beleven. Telkens wanneer ik de Mis verlaat, moet ik beter buitenkomen dan dat ik ben binnengegaan. Met meer kracht, met meer wil om het christelijk getuigenis te geven. Door middel van de Eucharistie komt de Heer Jezus in ons, in ons hart en in ons vlees, zodat de christenen “de gave van het geloof, die zij op Pasen ontvangen hebben trouw blijven in heel hun leven”.

Van de viering naar het leven dus, bewust dat de Mis haar voltooiing vindt in de keuzen van wie zich in eigen persoon laat betrekken in de geheimen van Christus. We mogen niet vergeten dat we de Eucharistie vieren om eucharistische mannen en vrouwen te worden. Wat betekent dit? Het betekent: Christus aan het werk laten in onze daden: dat zijn gedachten onze gedachten worden, dat zijn gevoelens de onze worden, dat zijn keuzen onze keuzen worden. Dat is heiligheid: handelen zoals Christus deed, dat is christelijke

De slotritus

heiligheid. De heilige Paulus vertolkt dit zeer precies wanneer hij spreekt over zijn gelijkwording aan Jezus en zegt: “Met Christus ben ik gekruisigd. Ikzelf leef niet meer, Christus is het die leeft in mij. Voor zover ik nu leef in het vlees, leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zichzelf heeft overgeleverd voor mij” (Gal. 2, 19-20). Dat is het christelijk getuigenis. De ervaring van Paulus verlicht ook ons: in de mate dat wij ons egoïsme intomen, dat wil zeggen in de mate dat we in ons doen sterven wat tegengesteld is aan het Evangelie en aan de liefde van Jezus, in die mate ontstaat in ons ruimte voor de kracht van zijn Geest. Christenen zijn mannen en vrouwen die, door de kracht van de Heilige Geest, hun ziel laten verruimen nadat zij het Lichaam en het Bloed van Christus hebben ontvangen. Laat jullie ziel verruimen! Niet die enge en gesloten, kleine egoïstische zielen, neen! Ruime zielen, grote zielen, met eindeloze einders... Laat jullie ziel verruimen door de kracht van de Geest, nadat je het Lichaam en het Bloed van Christus hebt ontvangen.

De werkelijke aanwezigheid van Christus in het gewijde brood eindigt niet met de Mis. De Eucharistie wordt in het tabernakel bewaard voor de ziekencommunie en voor de stille aanbidding van de Heer in het Allerheiligste Sacrament. De eucharistische eredienst buiten de Mis – privé of in gemeenschap – helpt ons in Christus te blijven.

De vruchten van de Mis zijn er dus op gericht te rijpen in het dagelijkse leven. We kunnen, met enige overdrijving, zeggen: de Mis is de graankorrel die in het gewone leven groeit en rijpt in de goede werken, in de gedragingen die ons op Jezus doen gelijken. De vruchten van de Mis zijn er dus op gericht te rijpen in het dagelijkse leven. De Eucharistie vernieuwt, door onze eenheid met Christus te doen groeien, de genade die de Geest ons in het doopsel en in het vormsel heeft geschonken zodat ons christelijk getuigenis geloofwaardig zou zijn.

Wat doet de Eucharistie, naast het ontsteken van de goddelijke liefde in onze harten, verder nog? Ze verwijdt ons van de zonde. “Hoe meer wij deel hebben aan het leven van Christus en voortgang maken in onze vriendschap met Hem, hoe moeilijker het ons valt met Hem te breken door de doodzonde”.

Regelmatig deelnemen aan de Eucharistie vernieuwt, versterkt en verdiept onze band met de christelijke gemeenschap waartoe we behoren, volgens het beginsel: de Eucharistie brengt de Kerk tot stand, en verenigt allen.

Tot slot, deelnemen aan de Eucharistie is een engagement tegenover de anderen, speciaal tegenover de armen. Zij leert ons overstappen van het vlees van Christus naar het vlees van de broeders waarin Hij verwacht door ons te worden herkend, gediend, geëerd en bemind.

We dragen de verbondenheid met Christus in aarden potten. Daarom hebben wij voortdurend nood om terug te keren naar het heilig altaar, totdat wij, in het paradijs, volkomen zullen genieten van het bruiloftsmaal van het Lam.

Laten we de Heer danken voor de weg van herontdekking van de heilige Mis die Hij ons samen heeft laten gaan. Laten we ons met vernieuwd geloof aantrekken tot die werkelijke ontmoeting met Jezus onze tijdgenoot, gestorven en verzezen voor ons. Moge ons leven altijd “bebloemd” zijn zoals Pasen, met de bloemen van de hoop, van het geloof en van de goede werken. Dat we de krachten hiervoor steeds in de Eucharistie mogen vinden, in de eenheid met Jezus.

Jongerensynode

Van 3 tot 28 oktober vindt in Rome de synode plaats over ‘Jongeren, geloof en roeping’. Op dinsdag 19 juni werd het werkdocument voor deze synode, gebaseerd op een enquête onder de jongeren en de resultaten van de zogenaamde “Pre-synode”, die in maart j.l. in het Vaticaan gehouden werd, gepresenteerd.

Gelovige jongeren verlangen naar een authentieke Kerk, die hun leven deelt in plaats van erover te preken. Het werkdocument zal bisschoppen uit de hele wereld doen nadenken over de volgende 7 sleutelwoorden.

#1 Luister

Waar luisterbereidheid, een warm onthaal en persoonlijk getuigenis geboden worden op een creatieve en dynamische manier, ontstaat sympathie en eensgezindheid.

#2 Begeleiding

Jongeren verwachten van de Kerk dat ze er is voor hen, niet als een optie bij de vorming of evangelisatie, maar als een kerkelijke plicht en een recht van elke jongere. De rol van het gezin en de afwezigheid van de vaderfiguur moet in het centrum staan van de reflectie.

#3 Beking

De jongeren vragen dat ze in hun vorming aangesproken zouden worden op hun hele persoonlijkheid. Jongeren blijken ook erg gevoelig voor de ecologische beking waartoe paus Franciscus oproept. Van de Kerk is ook een beking nodig, met name om de unieke en noodzakelijke creativiteit van het vrouwelijke religieuze leven te erkennen en aan te moedigen.

#4 Onderscheiding

Een van de meest voorkomende woorden in het werkdocument. Onderscheiding is een spirituele dynamiek om de wil van God te herkennen en te ontvangen.

#5 Uitdagingen

Religieuze discriminatie, racisme, werkloosheid, armoede, verslaving, seksuele uitbuiting ... Veel uitdagingen zijn terug te brengen tot de wegwerpcultuur en het problematisch gebruik van nieuwe technologieën (dark web).

#6 Roeping

Veel jongeren hebben een vernauwd beeld van wat roeping betekent. Elke jongere heeft een roeping, die zich kan uiten in uiteenlopende domeinen: van gezin, studie, beroep tot politiek.

Het priesterstekort vraagt om een vernieuwde reflectie over de priesterroeping en een roepingenpastoraal die voeling geeft met Jezus' oproep om herder te worden van zijn kudde.

#7 Heiligheid

De jeugd is een tijd voor heiligheid. Alle heiligen zijn jong geweest. Hun leven moet jongeren vandaag toelaten om de hoop te cultiveren, zodat jongeren hun leven met moed in handen nemen, met het oog op de mooiste en diepste dingen en met een vrij hart.

UIT EERBIED VOOR HET HEILIG SACRAMENT

Pr. J. Hermans

Uit het leven van de heilige Philippus Neri

Philippus Neri (1515-1595) was een wel heel merkwaardige heilige. Hij had tijdens zijn leven de bijnaam , 'Pippo buono', 'goede Pippo', vanwege zijn levenshouding en blijmoedigheid; de anderen spraken van hem steeds als "de heilige". Hij leefde heel arm en sober. Hij was een van de meest geliefde biechtvaders van het Rome van zijn dagen en van hoog tot laag schoof aan bij zijn biechtstoel. Hij stond bij velen geweldig in aanzien.

Philippus had zo zijn eigen manier om mensen iets duidelijk te maken. Toen hem ter ore kwam, hoezeer men hem bewonderde om zijn armoede en onthechting, en toen hij merkte, hoezeer de aandacht van de mensen meer naar zijn persoon uitging dan naar Degene, in wiens naam hij sprak en handelde, maakte hij op een opvallende wijze duidelijk hoe betrekkelijk het aardse is. Van de ernst van de mensen, die dweepten met hem, maakte hij een scherts. Om zichzelf belachelijk te

maken en de ophemelende praatjes over zijn armoede van tafel te schuiven, droeg hij een maand lang over zijn versleten toog een kostbare pelsjas. Daarmee liep hij dan met deftige tred door de stad, soms stil staand om zichzelf als een pauw zo trots te bekijken.

En toen eens een sjieke dame midden op straat voor Philippus neerknielde en hem luidkeels prees om zijn heilige levenswandel, zette Philippus zijn bril op haar neus, opdat zij nog beter naar hem kon kijken, - dit tot groot vermaak van de omstaanders. En toen eens een flink opgedirkte dame met een kunstig kapsel hem als heilige aansprak en vroeg dat hij haar zou aanraken, wreef Philippus met een hand zo door haar haren, dat er niets van het mooie kapsel overbleef.

De faam van Philippus' heiligheid werd echter door deze voorvallen niet geringer. Integendeel. Verschillende pausen hebben overwogen hem tot kardinaal te maken. Toen de paus eens een rode kardinaalshoed op het hoofd van Philippus plaatste in de nabijheid van vele hoogwaardigheidsbekleders, fluisterde Philippus Neri de paus publiekelijk van

alles in het oor en gaf de kardinaalshoed terug. Zo maakte hij een scherts van het geheel. Philippus Neri had een opgeruimd karakter, en wilde niets liever dan de blijmoedigheid preken. "Vrolijk zijn", was zijn leuze. "Een goed en opgewekt humeur sterkt het hart en doet je volharden in het goede. De echte weg om vooruitgang te maken in de heilige deugd bestaat erin, te volharden in heilige vrolijkheid", aldus Neri.

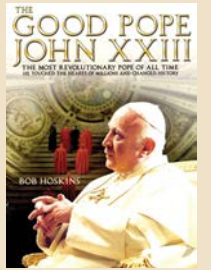
Hoe geestig en blijmoedig Philippus Neri ook was, toch betekende zijn opgeruimdheid en zijn zelf-relativering niet, dat hij oppervlakkig leefde of niet meer dan een pretmaker was. Integendeel. Hij wist maar al te goed wat nodig was voor het echte geloofsleven en daarom durfde hij ook duidelijk eisen te stellen aan de gelovigen. Hij was een biechtvader met zeer veel biechtelingen. Dagelijks zat hij uren en uren in de biechtstoel: meestal zelfs zo 'n twaalf uur. Hij was zeer geliefd als biechtvader. Langs wegen van geleidelijkheid wist hij ook anderen tot heiligheid te brengen. De penitenties die hij zijn biechtelingen oplegde, hadden doorgaans een uitdrukkelijk geloofs-opvoedende betekenis. Zo vroeg hij van iemand die een bepaalde zonde tot gewoonte gemaakt had, onmiddellijk na elke val tot hem terug te keren. De gewoonte van de zonde moet door de gewoonte van de verzoening met God overwonnen worden. De zondaar gehoorzaamde en Philippus zond hem telkens getroost weg, met steeds dezelfde verplichting. Dat ene middel tot genezing was voor de zondaar zo'n krachtdadige hulp, dat hij in enkele maanden niet alleen van die zonde, maar ook van vele andere bevrijd was.

Een bijzonder grote devotie had Philippus Neri voor het Heilig Sacrament van de eucharistie. Het was in die dagen bij vele priesters geen gebruik om dagelijks de mis te vieren. Philippus spoorde de priesters echter aan om dat wel te doen; vele gelovigen kregen van hem de raad vaak de H. Communie te ontvan-

gen. Toch kan het ook soms meer van eerbied getuigen zich van deze Heilige Spijs te onthouden. Waar het om gaat is het waardig en vrij van zonden, het met grote eerbied ontvangen van dit sacrament. Philippus Neri legde alle nadruk daarop in zijn verkondiging.

Maar ook op het vlak van de verering van het Heilig Sacrament van de eucharistie en op het vlak van de eerbied daarvoor bleef Philippus Neri de man Gods, die zo zijn eigen manier had om de gelovigen duidelijk te maken waar het om gaat. Door scherts wist hij direct de kern van gebrek aan eerbied bij mensen duidelijk te maken. Wat hadden ze weer een pret: de misdienaars van de kerk van 'Santa Maria Novella'. Philippus Neri had weer een van zijn fratsen uitgehaald. Wat was er gebeurd? Zojuist had barones donna Pompilia de Rossi de kerk verlaten. De mis was nog niet ten einde. Je hebt zo van die mensen, die steeds te laat komen in de mis en dan vooraan in de kerk plaats nemen. Soms niet gespeend van een wat merkwaardig doel: zo kan iedereen duidelijk zien niet alleen dat je in de kerk bent, maar ook wat voor mooie kleding je nu weer aan hebt. En sommigen verlaten de kerk voordat de mis is afgelopen: omdat men het zo druk meent te hebben, of om dezelfde reden als waarom men te laat kwam, of noem maar op. Van barones donna Pompilia de Rossi wist iedereen, dat ze het niet te druk had. Ze had tijd genoeg. Maar ze had er een gewoonte van gemaakt om direct na het communiceren in de mis de kerk te verlaten. Zo ook deze dag. Philippus was in de kerk en zag het gebeuren. De priester had juist aan de laatste communicant het Lichaam des Heren uitgereikt, of daar snelde de barones al naar achter om de kerk te verlaten. Philippus ging vlug de sacristie binnen, terwijl hij "Snel! Snel!" uitriep en vier misdienaars, die klaar stonden voor de volgende mis, brandende kaarsen in de handen duwde. Hij gaf de misdienaars vlug wat instructies, - en daar

KATHOVISIE

In de maand september brengen we u het eerste deel van de Italiaanse film 'The Good Pope: Pope John XXIII'. In deze film van Ricky Tognazzi wordt de rol van Angelo Giuseppe Roncalli, de latere paus Johannes XXIII vertolkt door Bob Hoskins, een Britse acteur die gedurende zijn lange filmcarrière heel wat prijzen heeft gewonnen. Zeker een aanrader als u houdt van de muziek van Ennio Morricone. Het 2de deel volgt in oktober

De uitzendingen van deze aflevering zijn op woensdag 5 en 19 september 2018 om 13u en op zaterdag 8 en 22 september om 13u

HET INZICHT

Nieuwe Wereld Orde: een begrip dat steeds vaker in de mond wordt genomen, en waarover je heel wat informatie kunt vinden. Sommigen doen het af als een waanzinnige complottheorie; anderen zijn formeel: de NWO bestaat, en is heel actief! Laten we op dit thema eens wat dieper ingaan, en vooral de spirituele kant van de zaak beschouwen!

Het programma 'Het Inzicht' kan u beluisteren iedere 1ste en 3de dinsdag van de maand om 18u15 en tijdens de herhaling op de zondag nadien om 13u.

snelden de misdienaars door de kerk met de brandende kaarsen, recht naar de ingang van de kerk. Ze kwamen juist op tijd bij het kerkportaal zodat een van de misdienaars nog net de deur voor de barones kon openen. De barones ging de straat op, met vier misdienaars met brandende kaarsen, aan elke kant twee. Verontwaardigd snauwde de barones de misdienaars in hun vuurrode toogjes met witte rochetten toe: "Wat moet dat? Maak dat jullie weggkomen!"

"Wat dat moet?", antwoordde opeens een stem. Het was Philippus Neri die via de buitendeur van de sacristie om de kerk heen was gelopen en zo tegelijkertijd op straat was aangekomen. "Wat dat moet? Ik heb de misdienaars gestuurd, hoogwelgeboren vrouwe! De barones heeft immers zojuist gecommuniceerd en onmiddellijk de kerk verlaten. Het Lichaam van Christus, de Heilige Hostie, is nog niet verteerd. En de kerk vraagt, dat wanneer het Allerheiligste Sacrament op straat wordt rondgedragen - zoals bij processies, dit Allerheiligste Sacrament met brandende kaarsen omgeven wordt! Daarom heb ik misdienaars met brandende kaarsen achter U aan gestuurd. Zij zullen U begeleiden door al de straten van de stad, totdat U thuis bent gekomen!". Op deze woorden van Philippus

Neri werd het gezicht van de barones even rood als de toogjes van de misdienaars, ze sloeg de handen tegen elkaar onder het zacht uitroepen van de kreet "Madonna mia". Ze keerde zich om en snelde ijlings terug de kerk in. Vanaf dat moment heeft nooit iemand barones donna Pompilia de Rossi voortijdig de kerk zien verlaten ...

Dankzegging na de communie

Nooit voortijdig de kerk verlaten, maar wachten totdat de priester de gelovigen wezendt. En waarom? Onmiddellijk op het communiceren volgt een tijd van stilte in de mis. Ieder die het Lichaam van Christus ontvangen heeft, blijft in stil gebed van dankbaarheid om de aanwezigheid van Christus. Na de communie is het Lichaam van Christus, de H. Hostie, opgenomen in ons menselijk lichaam. Beter nog: door de H. Communie zijn wij ten volle opgenomen in het Lichaam van Christus. Om deze vereniging van Christus met ons wordt gedankt. Na de communie past een tijd van stil gebed, waarin ieder verenigd met Christus God dank brengt. Anders zouden wij achteloos aan het kostbaarste op aarde, het Lichaam van Christus, voorbijgaan. Als je van iemand houdt, ben je graag bij hem en maak je tijd voor hem. Als wij van Jezus Christus houden, maken we tijd vrij voor Hem. Zeker nu Hij te gast is in ons hart. In het dagelijkse leven is het al heel onbeleefd om zelf een gast te willen ontvangen, voor wie men verder geen oog heeft als hij is aangekomen. Het getuigt echter van grote eerbied, wanneer men na de H. Communie een tijd lang bidt en dankt om de hemelse gast die zijn intrek heeft willen nemen in ons hart. En er is niets op tegen, integendeel zelfs - dat men na de H. Mis nog enkele minuten in de kerk blijft nabidden. Juist door ons stil en innerlijk gebed na de communie wordt ons geloof in de eucharistische aanwezigheid van Christus verdiept. Daarom is de dankzegging na het communiceren een heel belangrijk moment. Dan weten alle gelovigen zich in stil gebed verenigd met elkaar en bovenal met Jezus Christus, die in hun harten leeft. Als wij te communie zijn gegaan, is Jezus Christus in ons. Wij spreken dan met Hem, we danken Hem omdat Hij zozeer in ons wil leven. Wij danken Hem op de eerste plaats voor al wat Hij voor ons gedaan heeft en nog steeds doet. En omdat wij zo van dank en vreugde vervuld zijn, kunnen wij Hem ook al onze vragen en noden voorleggen. We weten immers, dat Hij meer van ons houdt dan wij van Hem en dat Hij naar ons luistert. Daarom mogen wij Hem met een gerust hart ook veel vragen.

RADIO MARIA

Vanaf september starten enkele nieuwe programma's. Een overzicht.

Vanaf september iedere ochtend op Radio Maria: **De Ochtend bij Radio Maria**. In dit programma brengen we u de actualiteit van de dag. Aan de hand van korte interviews en toelichtingen wordt u verteld wat er die dag op het programma staat. Het wordt een levendig programma waar allerlei weetjes en achtergrondinformatie afgewisseld worden met een ruim muzikaal aanbod. Een luchtig programma als smaakmaker bij het ontbijt!

Van maandag tot vrijdag telkens om 7u45

Iedere week opnieuw brengt uw radio een heel aanbod aan interessante programma's. In het programma **'De week van Radio Maria'** blikken we terug op de hoogtepunten van het aanbod van de voorbije week en geven we u een samenvatting van de interviews en programma's van de afgelopen week. Tijdens het programma worden ook korte fragmenten van de interessantste passages herbeluisterd. Zo hoeft u voortaan niets meer te missen uit het aanbod.

Iedere vrijdag om 17u30 en heruitzending op zondag om 17u30

Meditatie: Een nieuw dagelijks 30 minuten durend programma waarin pater J. Bots de luisteraar een overweging aanbiedt bij het Evangelie.

Iedere dag om 6u 's morgens en om 16u30 's middags,

"Behulpzaam zijn voor een persoonlijke ontmoeting met God. Kan dat eigenlijk wel? Zeker, onze God is immers de God van ieder persoonlijk. Elke mens kan de apostel Thomas nazeggen: Mijn Heer en mijn God! God wil met elke mens persoonlijk contact hebben. Daar kan God allerlei situaties voor gebruiken: de natuur, een ontmoeting met een medemens, in een kort schietgebed recht uit het hart, in het lijden, en in het inwendige gebed, de meditatie of overweging."

vervolg p. 14

Een katholieke stem bij u thuis!

Helpt u Radio Maria in haar missie het evangelie van Jezus Christus te verkondigen in heel ons land?
Aarzel niet ons te steunen.

RADIO MARIA BE49 7333 7333 7771

Luister naar via de digitale radio via **telenet** kanaal 912 of online op www.radiomaria.be

06:00		 Meditatie (Pater Jan Bots)
06:30		Lezingendienst
07:00		Angelus
07:02		Rozenkrans
07:30		Muziek (maandag tot vrijdag) - Bijbellezing (zaterdag & zondag)
07:45		 De ochtend bij Radio Maria (behalve op zaterdag en zondag)
08:30		Lauden
09:00		H. Mis
		op zondag om 10u voorafgegaan door 'De rots in de branding': 8u50
09:50		 Catechismus

10:30		
	Maandag	De Kerk leeft (Nele Uytterhoeven)
	Dinsdag	Radio Maria telefoneert (Nele Uytterhoeven)
	Woensdag	Verhalen van Sint Jozef
	Donderdag	De rots in de branding (Jos Decock)
	Vrijdag	
	1e en 3e:	Religieuze poëzie (E.H. Dirk Van der Linden)
	2e en 4e:	Bijbellezing
	Zaterdag	Het inzicht (Marleen Caers)

11:30	Het Woord spreekt: lezing en bezinning van de H. Schrift Angelus Middaggebed Rozenkrans Het heiligenverhaal van de dag
12:00	
12:05	
12:15	
12:40	

13:00		
	Maandag	
	1e en 3e:	Radio Maria op bezoek (Omer Laermans)
	2e en 4e:	Gebedsgroep Biddende Moeders
	Dinsdag	
	1e:	Biofides (Vincent Kemme)
	2e:	In gesprek met een priester (Patrick Vandenhove)
	3e:	Kerk in nood
	4e:	Op bedevaart met Maria (Jos Decock)
	Woensdag	
	1e en 3e:	Kathovisie (Marianne Hubin)
	2e en 4e:	De wereld van Radio Maria (Nele Uytterhoeven)
	Donderdag	Klassiekuur (Marc en Marie-Christine Van Hoorick)
	Vrijdag	Kruisweg (aansluitende programmatie: zie vrijdag 14u15)
	Zaterdag	Herhaling van woensdag
	Zondag	Herhaling van dinsdag 18u15

14:15		
	Maandag	Nonkel Pater achterna (Jos Decock)
	Dinsdag	Nonkel Pater achterna (Jos Decock)
	Woensdag	Nonkel Pater achterna (Jos Decock)
	Donderdag	
	1e en 3e:	Het archief (Kevin Colle)
	2e en 4e:	De Kerkvaders (Nele Uytterhoeven)
	Vrijdag	
	1e en 3e:	Om 13u45 Kathovisie (Marianne Hubin)
	2e en 4e:	De wereld van Radio Maria (Nele Uytterhoeven)
	Zaterdag	Herhaling van donderdag
	Zondag	Herhaling van woensdag 17u15

15:00		Uur van de Goddelijke Barmhartigheid
16:10		Lezingen uit Lezingendienst
16:30		Meditatie* (Pater Jan Bots)
17:00		Vespers

17:30		
	Maandag	Radio Vaticaan (Kevin Colle)
	Dinsdag	Radio Vaticaan*
	Woensdag	De stem uit het Oosten (Pater Paulus Sati)
	Donderdag	Radio Vaticaan (Kevin Colle)
	Vrijdag	De week van Radio Maria (Nele Uytterhoeven)
	Zaterdag	Radio Vaticaan*
	Zondag	De week van Radio Maria* (Nele Uytterhoeven)

18:00 Angelus		
---------------	--	--

18:15		
	Maandag	Klassiekuur*
	Dinsdag	
	1e en 3e:	Het inzicht (Marleen Caers)
	2e en 4e:	Missio werkt (Missio)
	Woensdag	De Kerk leeft* (18u30)
	Donderdag	Herhaling van maandag 13u
	Vrijdag	Klassiekuur*
	Zaterdag	Herhaling van dinsdag 13u
	Zondag	Herhaling van donderdag 20u

19:30 Rozenkrans		
------------------	--	--

20:00		
	Maandag	De rots in de branding*
	Dinsdag	De Kerk leeft*
	Woensdag	Gebed met Sant'Egidio
	Donderdag	
	1e en 3e:	Religieuze Poëzie (E.H. Dirk Van der Linden)
	2e en 4e:	Bijbellezing
	Vrijdag	Radio Maria telefoneert* (Nele Uytterhoeven)
	Zaterdag	Herhaling van woensdag 17u30
	Zondag	Klassiekuur*

21:00		(Behalve op zondag) Het heiligenverhaal van de dag, gevolgd door 'Het Woord Spreekt' *
21:30		Completen
21:45		Heiligen getuigen
22:35		Catechismus* (Maandag tot zaterdag) Zondag: herhaling van donderdag 14u15
23:30		Rozenkrans

Tussen middernacht en 6u 's morgens hebben er herhalingen van de verschillende programma's plaats.

MEDITATIE

(vervolg van p. 11) “Maar om God in het inwendig gebed te kunnen ontmoeten, moet een mens loslaten, veel loslaten, ja alles loslaten, ook zichzelf. Hij moet het centrum van zijn wezen buiten zijn wereld leggen en buiten zichzelf.

Precies wat ook nodig is voor een ontmoeting met een medemens die wat dieper wil gaan. Je leeft er naartoe, je maakt je geest zo vrij mogelijk. Dat is dus ook nodig voor een ontmoeting met God: eerst je geest laten rusten bij Hem, bij Hem die komt van buiten onze wereld en een echt contact wil leggen met het kleine menskind met zijn zo verstrooide hart. Hoe vrijer het hart is, des te dieper kan het contact met God zijn. Het begin van dit gebed zal zijn, dat je niet begint met bidden, maar met je geest vrij maken van al het andere, dus niet lezen, niet denken, niets doen, alleen zijn, bij Hem zijn in het geloof dat Hij naar mij luistert en mij kent en liefheeft. Zo luisteren naar Hem.

Maar dan komt de mens wel in zijn eenmaligheid terecht, zijn eenzaamheid. Dat is de mens in onze tijd: de hedendaagse mens is eenzaam. Dat is zijn lot, zijn noodlot, zijn vloek, een onzaligheid. Hij gebruikt zijn smartphone om die de pijn van zijn eenzaamheid niet te hoeven voelen.

Maar de eenzaamheid is ook een gave, het is een geschenk, het is een zaligheid, ja ooit door de heilige Bernardus geprezen als zalige eenzaamheid, enige zaligheid. En Ignatius van Loyola zegt van het inwendig gebed: daar deelt de Schepper en Heer zelf Zich mee aan de Hem toegewijde ziel en daar is er een onmiddellijk contact van de Schepper met zijn schepsel en van het schepsel met zijn Schepper en Heer. (Geest. Oef. nr. 15). De ontmoeting is dus wederzijds. God wil van zijn kant een ontmoeting hebben met elke mens in zijn eenmaligheid. Maar het is goed, om zich bewust te maken van een verzet om naar Hem te luisteren en om zijn wil te doen. Hoe meer ik me ervan bewust ben en het durf uit te spreken, des te minder zal het me storen bij mijn luisteren naar Hem.”

Pater J. Bots

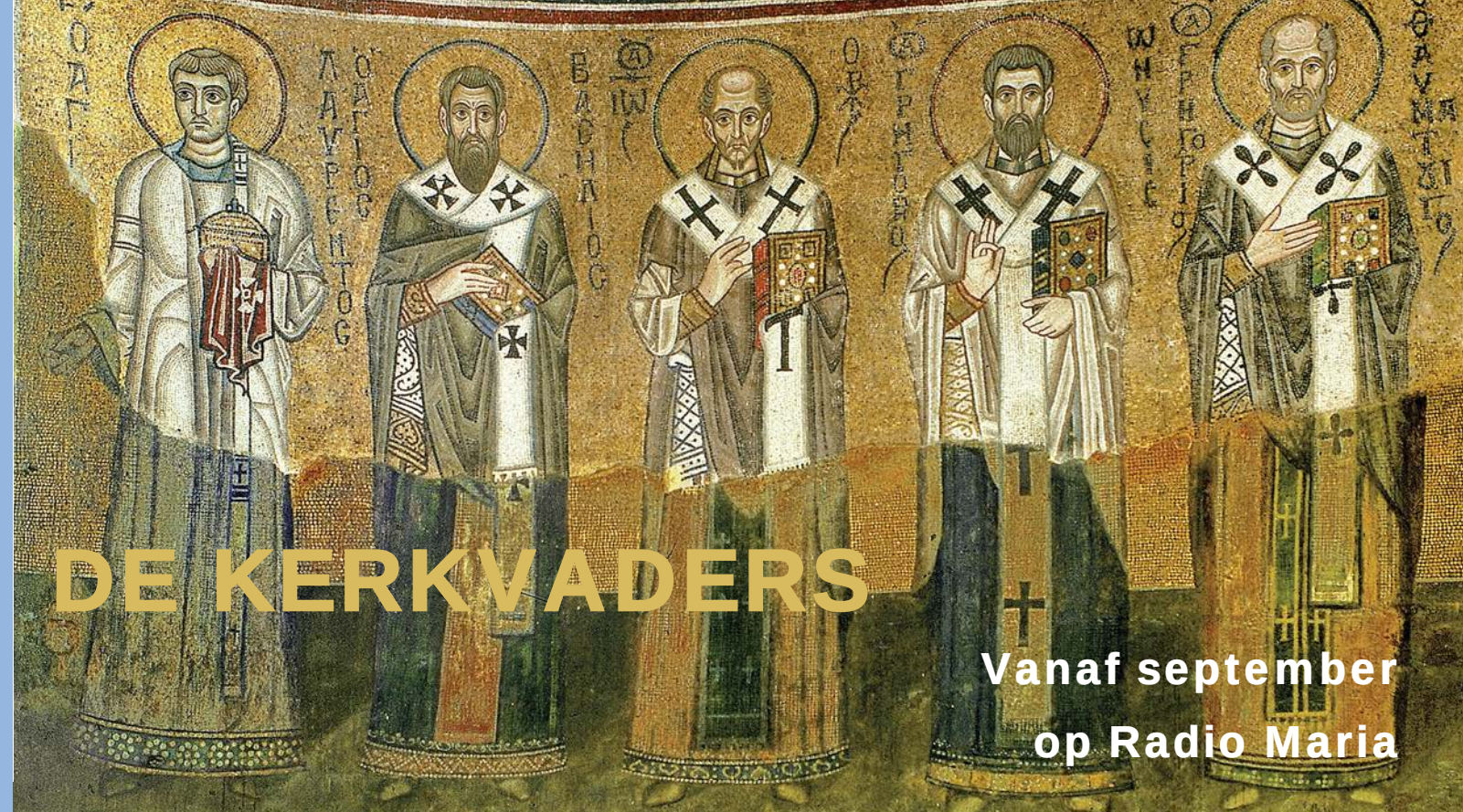
LUISTERAARS AAN HET WOORD

Dag lieve Radio Maria, Vanmiddag om een uur of half drie lag ik op mijn bed. Ik luisterde Claudio Monteverdi via You Tube. Tegen 15.00 uur schakelde ik over naar Radio Maria.be. Graag luister ik naar het gebedsuur en probeer via het gebed iets voor anderen te betekenen, tezamen verenigd in gebed. Tot mijn verrassing noemde de gebedsleider expliciet de bedlegerigen die ook meeluisteren naar Radio Maria. Ik weet dat u aan ons denkt, maar om het nog eens te horen doet echt goed. Het is niet elke dag makkelijk om ziek te zijn en om geen dienst in de vorm van arbeid voor de maatschappij te kunnen betekenen. Dank, Radio Maria.

Liesbeth.

Geachte mensen van RM, Sinds ik luister naar RM zo'n 6 à 8 maanden geleden, ziet mijn leven er anders uit. Ik was al lang gelovig, (...) maar toen mijn moeder stierf, ik was toen 14 à 15 jaar, stierf ook van alles in mij. Ik was voortdurend op zoek en nog eens op zoek naar ware liefde, zodat ik jaren en jaren aan het geloof voorbij liep. (...) Ik zou jullie willen geld geven zodat er overal radio- en TV-uitzendingen zijn. Want mijn leven krijgt na 55 jaar een nieuwe wending. (...)

Christine

Vanaf september
op Radio Maria

DE KERKVADERS

Joris Van Ael (°1949) is gehuwd en vader van vier kinderen. Hij stamt uit een gerenommeerd kunstenaarsgezin. Sinds 1979 is Joris Van Ael zelfstandig iconograaf. Hij ontving zijn vorming bij enkele orthodoxe leermeesters te Parijs. Zijn spiritueel thuisland zijn de kerkvaders, waarvan hij de rijkdom graag vertolkt in conferenties en bezinningen. Sinds 2006 is hij ook verbonden aan het leerhuis van de kerkvaders te Gent.

Vanaf september start er een nieuw programma over de kerkvaders op Radio Maria. In de aanloop naar dit programma sprak Nele Uytterhoeven met hem over de kerkvaders.

Joris Van Ael

Wie zijn de kerkvaders?

De kerkvaders zijn, zoals hun naam het uitdrukt, de 'vaders' van de Kerk. Zij zijn de behoeders en de doorgevers van het evangelisch-apostolische erfgoed. Zoals goede huisvaders hebben zij het christendom, door vele moeilijkheden heen geleid en het tot volwassenheid gebracht. Ze hebben er de, aanvankelijk nog latente, rijkdom van uitgedrukt en vorm gegeven.

Zij zijn uiteraard verbonden met de beginperiode van de Kerk en, na het wegvallen van de ooggetuigen — de apostelen —, trachten zij de kostbare schat die aan de Kerk was toevertrouwd ongeschonden en in volle glorie te bewaren.

Immers, reeds heel vlug stond de boodschap en het mysterie van de persoon van Jezus onder druk. Tal van religieuze stromingen haalden Jezus naar zich toe

en dreigden het apostolische erfgoed te vertekenen. **Steeds weer stonden grote kerkfiguren op, die vaak met gevaar van eigen leven op de bres gingen staan voor het overgeleverde christusgeloof. Ze waren doordrongen van een feilloze 'sensus fidei', geloofszin, die hen in staat stelde om met grote vindingrijkheid, spirituele en intellectuele kracht het gelovig erfgoed van de Kerk te expliciteren, intellectueel te verdedigen, in liturgie en eredienst biddend te vertolken, en door hun mystieke begaafdheid uit te diepen.**

De grote uitdaging die voor hen lag was het christelijk erfgoed in de omringende Helleense cultuur binnen te brengen zonder dit geloof te verraden. Dat proces heeft eeuwenlang geduurd en wordt als afgesloten beschouwd met Johannes Van Damascus in de 9de eeuw. Hij schreef de laatste grote synthese. Niettemin gaat de vadertijd voort. De Heilige Geest brengt ook vandaag kerkvaders en kerkmoeders naar voor om de schatkamer

Dagelijkse Eucharistieviering om 09:00 (zondag om 10:00)

Angelus

07:00
12:00
18:00
24:00

Getijdengebed

06:30 Lezingendienst
08:30 Laudan
12:05 Middaggebed
17:00 Vespers
21:30 Dagsluiting

Rozenkrans

07:05
12:15
19:30
23:30

Dagelijks 'Uur van de Goddelijke Barmhartigheid'
om 15:00 uur

van de Kerk te verrijken met nieuwe vertolkingen van de ene waarheid.

Naast de 'theologische' vaders die het geloof verdedigden en expliciteerden, o.a. door hun talrijke schriftcommentaren, past het de 'ascetische' vaders te honoreren.

Vanaf de derde eeuw ontstaat en groeit in de Kerk de monastieke beweging. Door de eeuwen heen heeft ze grote spirituele figuren voortgebracht die de binnenkant van het geloof hebben verkend. Ze gaven de biddende basis van de meer 'geleerde' theologie. Een schare van geestelijke strijders, heilige monniken en kluizenaars traden, na de martelaarstijd, in de Kerk naar voor. Ze hebben parels van geestelijk inzicht en van mensenkennis aan de Kerk geschonken, zowel in hun geschriften als in het getuigenis van hun leven.

Tenslotte dienen we het aandeel te vermelden dat de Kerkvaders hebben gehad in de uitbouw van de rijke schoonheid van de christelijke liturgieën in oost en west.

De grote waarde van de kerkvadertijd is gelegen in de samenhang die de Vaders wisten te bewaren tussen de verschillende geloofsdomeinen. De theologie die ze bedreven behield een mystiek karakter en was geworteld in gebed, persoonlijk en liturgisch, en in beschouwing. De monnikenvaders bleven verbonden met de 'geleerde' theologie en de theologen lieten nooit het mystieke verlangen los. Dat vloeiende samen in de liturgie die ze vierden. Daar werd leer en gebed samengevoegd in de lofzang die God toekomt. Heel hun werk, hun spiritueel en theologisch inzicht, komen samen in de doxologie, eindeloos herhaald in de liturgische samenkomsten: "Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest".

Hoe is uw interesse gewekt voor de kerkvaders?

Door het verlangen om dicht bij God te komen openden zich wegen waarlangs ik kennis kon maken met de geschriften en spreken van de monnikenvaders. Later, door het iconografisch werk, werd ik geleid naar meer theologische geschriften. **De icoon vind immers haar legitimatie in het mysterie van de Menswording van God in Jezus. De icoon leidde me ook naar de liturgie — zij is immers een liturgisch voorwerp. Geleidelijk aan kwam het hele plaatje in het zicht en raakten de geloofsdomeinen in mijn beleving verbonden. Het veelkleurig prisma van de rijkdom van het**

christelijk geloof, waarvan Jezus de lichtbron is, kwam meer en meer in zicht.

Waarom is het vandaag, bijna 2000 jaar later, nog relevant om de kerkvaders te lezen?

Zonder een aanvoelen van de diepe krachtlijnen die het christelijk geloof dragen, zonder een zekere kennisname ervan, missen we de zo noodzakelijke verwondering en ontroering over de diepte van Gods heilsplan. Dat heilsplan stond de vaders helder voor ogen en ze leefden ervan. Zij leren ons ook de samenhang van het kerkelijk geloof herontdekken. Zij leren ook dat geloof in God en Christus een kwestie van ervaring is die de genade ons schenkt als antwoord op een verlangen.

De problemen waarmee zij te maken hadden in de beginperiode zijn van alle tijden. Inzicht in hun antwoorden vrijwaren ons van zinloos subjectief geredeneer.

Naast deze fundamentele herontdekking bieden de ascetische vaders ons heel concrete wegen van uitzuivering en van zelfkennis; en ze bevrijden ons van de vaak zo nutteloze 'eigen' opinies en strategieën. Ze kunnen het leven van de christen opnieuw verankeren in de dynamiek die van de Heilige Geest komt en het meer invoegen in het mysterie van de Kerk.

Er ligt in de patristieke tijd zoveel te wachten om ontdekt te worden en het is erg betreurenswaardig dat het kerkelijke leven in de katholieke wereld eeuwenlang heeft gemeend deze bron niet meer nodig te hebben. Het is de verdienste van Vaticanum II en van de grote theologen die het concilie hebben voorbereid, de waarheid en de schoonheid van het getuigenis van de kerkvaders opnieuw onder de aandacht te hebben gebracht.

Vandaag de dag heerst er bij velen het idee dat geloof en rede elkaar uitsluiten. Dat was anders in de tijd van de Kerkvaders. Kan hun benadering ook vandaag een brug slaan tussen geloof en rede?

De kerkvaders schreven vaak heel geleerde theologische traktaten. Maar de grond waaruit hun redeneren wortel en voedsel en inventiviteit vond, was hun geloof. Geloof was voor hen de basis van alle theologische denkoefeningen. **Dat geloof was geen intellectuele premisse maar een levend geloof, gestoeld op de Schrift en**

op de reëel ervaren persoonlijke ontmoeting met de Levende Heer, in de schoot van de Kerk. Vanuit die voorgegevenheid ontvouwen zij voor hun tegenstanders hun helder, kerkelijk betoog. Knap en consequent redeneren was nooit afwezig, maar ook hun mystieke grondervaring was nooit afwezig en evenmin de Schrift. Schrift en Traditie boden de noodzakelijke toetssteen voor de authenticiteit van hun geloof.

Hun tegenstanders redeneerden ook, maar hun denken ging vaak voorbij aan deze vaste grond. Apostolisch geloof en kerkelijke lezing van de Schrift werden aan andere invloeden schatplichtig gemaakt. **De vaders daarentegen hielden stand en gaven in vele gevallen hun leven prijs voor de waarheid van Traditie en Schrift, zoals de Kerk die van in het begin verstond.**

Geloof en rede hoeven niet aan elkaar tegengesteld te zijn. Wie het geloof binnengaat ontdekt de heldere logica die het bezielt. Maar wie het geloof loslaat zal met zijn redeneren het geloof niet kunnen vinden.

U bent verbonden met het 'Leerhuis van de Kerkvaders'. Kan u dit initiatief toelichten?

Het 'Leerhuis van de Kerkvaders' werd in 2006 opgericht vanuit een vergadering waarin kerkverantwoordelijken van het bisdom Gent, theologen en patrologen en monniken samen het fiat gaven om een Leerhuis van de Kerkvaders op te zetten.

Het was de bedoeling om de stem van de kerkvaders in het pastorale landschap van de Kerk te laten klinken en zoekende mensen de brontijd van de Kerk te doen ontdekken.

Vanaf het begin was het de uitdrukkelijke keuze om dit 'ernstig' te doen. We zouden de moeilijke kwesties niet uit de weg gaan en de verschillende tradities aan het woord laten: de Byzantijnse, de Syrische en de Latijnse, zowel de theologen als de monniken en de 'herders'.

Uiteindelijk werd het een lessencyclus die loopt over vijf lesjaren. Elk lesjaar omvat 9 lesdagen van telkens vier lesuren. **Het totale pakket is gestructureerd in drie modules: de eerste module (2 jaar) volgt de geschiedenis van de post apostolische tijd tot de 10 de eeuw. De lessen zijn rijk gestoffeerd met bloemlezingen uit de vaderteksten. De tweede module (2 jaar) volgt een catechetische lijn. De grote thema's van de christelijke leer en het christelijk leven komen er aan bod, steeds benaderd vanuit de kerkvaders. In het vijfde lesjaar, de 3de module, trekken we door het kerkelijk jaar met de kerkvaders, luisteren we naar hun homilieën en trachten we ook inzicht te winnen in de liturgische fundamenten die zij legden.**

Het lesjaar 2018-2019 start het eerste lesjaar van de tweede module. Het programma is te vinden op www.kerkvaders.be, onder 'programma'.

Er wordt ook een beperkt programma aangeboden, verspreid over vijf zaterdagen, in de St. Adelbertabdij in Egmond: <https://www.abdijvanegmond.nl>, onder 'beziinningsaanbod' en dan 'cursussen'.

In Gent zijn de lessen volgeboekt. In Egmond is er nog ruime aansluitingsmogelijkheid.

De Kerkvaders

Op 13 september start een **nieuw programma** over de kerkvaders. Met de kerkvaders worden de **schrijvers en leraren uit de vroeg-christelijke kerk** aangeduid. In dit programma wordt de luisteraar binnengeleid in de geschiedenis van hun leven en laten we hem proeven van de onuitputtelijke schat die ons via hun geschriften is overgeleverd. Een aanrader voor eenieder die tot een dieper inzicht wil komen van de Bijbel en de waarheden van ons geloof. De kerkvaders zijn door de kracht van hun woord en vaak ook door het offer van hun leven sterke getuigen geweest en hebben het geloof ongeschonden bewaard.

De kerkvaders: ledere 2de en 4de donderdag om 14u15

Herhaling: ledere 2de en 4de zaterdag om 14u15

Op de feestdag van het kruis van de Heer gaan onze gedachten uit naar Golgota, waar Christus' voorzegging werd vervuld: 'De Mensenzoon moet omhoog worden geheven, zoals Mozes eens de slang omhoog hief in de woestijn, opdat eenieder die gelooft in Hem eeuwig leven zal hebben' (Joh. 3,14) Maar deze verheffing is ook het begin van de verheerlijking: na zich vernederd te hebben tot de kruisdood, is Jezus door de Vader hemelhoog verheven. Op deze dag zien wij gelovig op naar de Gekruisigde die alle mensen tot zich trekt.

KRUISVERHEFFING

Redactie RM
Oorsprong van het feest

De oorsprong van het jaarlijks feest van de Kruisverheffing gaat terug tot de kerkwijding van de basiliek van het Heilig Graf in Jeruzalem op 13 september 335. Deze kerk werd gebouwd in opdracht van keizerin Helena, op de plaats waar - volgens de overlevering - het lichaam van Christus tussen kruisdood en verrijzenis was te rusten gelegd meer bepaald op de berg Golgotha, op de plaats waar een grafkelder werd teruggevonden. Volgens de overlevering zou keizerin Helena ook in die buurt het heilig kruis waaraan de Heer heeft gehangen tijdens zijn kruisdood in een oude waterput hebben teruggevonden. Helena was naar Jeruzalem gereisd om op zoek te gaan naar de overblijfselen van het kruis van Jezus. Toen zij rondtrok door de puinhopen van Jeruzalem moet zij gezegd hebben: Het kan niet zijn dat Jezus' kruis, het teken van zijn victorie, in het stof ligt. Ik ben door goud omgeven en de triomf van Christus ligt onder het puin!

Het kruis werd door Helena gedeeld; een deel bleef in Jeruzalem en twee andere delen schonk zij aan Constantinopel en Rome. Samen met andere relikwieën, zoals het opschrift dat op Jezus' kruis was bevestigd, de spijkers van de kruisiging en doornen uit de doornenkroon, wordt de relikwie van het H. Kruis bewaard in de kapel die zij liet bouwen op aarde, hiervoor meegebracht uit Jeruzalem. Zo schiep zij een klein stukje Jeruzalem in Rome: de kerk van het Heilig Kruis in Jeruzalem.

Tijdens het jaarlijkse kerkwijdingsfeest van deze kapel werd het Kruis, meegebracht uit Jeruzalem, aan het volk getoond. Dit plechtig tonen en vereren van het Kruis gebeurt ook ieder jaar opnieuw tijdens de liturgie van Goede Vrijdag. Vooral vanaf de kruistochten ontstond een onstuitbare verspreiding van kruisreliken en aansluitend werd het feest van de Kruisverheffing gevierd op de plaatsen waar de reliken terechtwamen. De Regel van Benedictus (41, 6-8) laat bij het feest van de Kruisverheffing de kleine vas-

ten beginnen, die in de grote vasten (de veertigdagentijd voor Pasen) uitloopt. Bijgevolg is dit feest in de Benedictijnse traditie van bijzonder belang en hebben kloosterordes uit deze traditie zoals de Cisterciënzers en de Trappisten een rol gespeeld in de verspreiding van het feest in Europa. Het tonen van het kruis als teken van de verlossing door Christus, verspreidde zich zo over de hele Kerk.

De legende over het ware kruis

In de loop der jaren is er een uitgebreide legende ontstaan over het hout van Jezus' kruis en het terugvinden hiervan. Deze legende, die is opgenomen in het boek 'De gouden legenden' (Legenda Aurea) van Jacobus van Voragine uit de dertiende eeuw, werd vaak afgebeeld op oude schilderwerken. Een bekend voorbeeld is het meesterwerk van Piero della Francesca: 'La Leggenda della Vera Croce' op de wanden van het priesterkoor in de Cappella Bacci in de Sint-Franciscuskerk te Arezzo, geschilderd tussen 1452 en 1464. In een tiental voorstellingen wordt het verhaal op de wanden van het priesterkoor weergegeven. Ook in diverse andere afbeel-

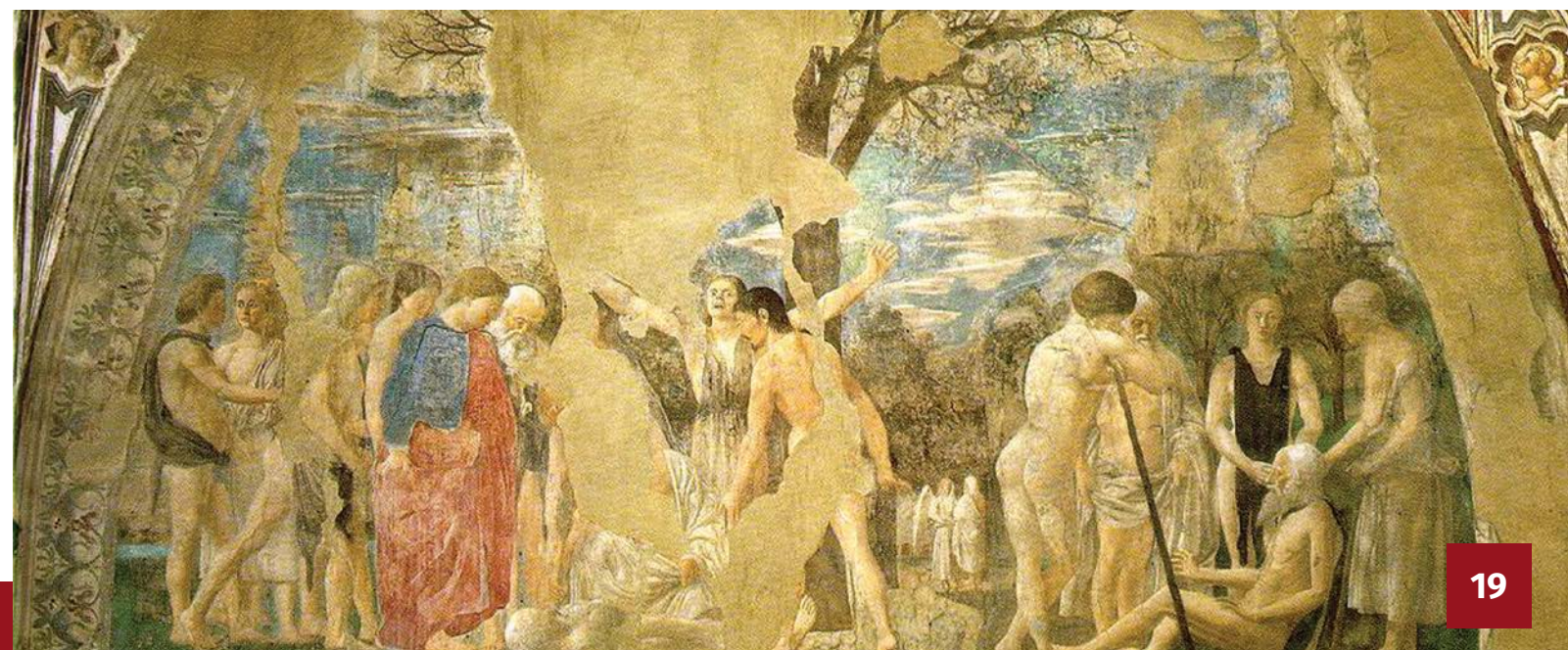

dingen van het kruis komen elementen uit deze legende voor, bijvoorbeeld de schedel verwijzend naar Adam die soms aan de voet van Jezus' kruis ligt.

Hieronder volgt een beknopte versie van het verhaal.

De Legenda Aurea start op het sterfbed van Adam. Hij stuurt zijn zoon Seth naar de aartsengel Michaël bij de poort van het aards paradijs om te vragen naar een beetje olie uit het bos van Barmhartigheid. Als hij een beetje van deze olie op zijn lichaam zou kunnen wrijven, zou hij genezen zijn. De aartsengel Michaël weigerde de olie te geven en vertelde dat de olie pas over vijfduizend jaar (de tijd van Jezus' kruisdood) verkrijgbaar zou zijn. In plaats hiervan gaf de aartsengel hem een tak van de boom van goed en kwaad, die hij op het graf van Adam moest planten. Op de dag dat de tak een grote boom geworden zou zijn en die boom vrucht had voortgebracht, zou Adam genezen zijn.

Set keerde terug op het moment dat zijn vader al gestorven was en plantte de tak die hij had gekregen op het graf van zijn vader. De tak werd een schitterende boom. Eeuwen later zag koning Salomo de boom en was onder de indruk. Hij liet hem omhakken omdat hij hem graag wilde gebruiken voor de bouw van de tempel van Jeruzalem. Toen het

bleek dat dit niet kon, liet hij er door zijn arbeiders een brug mee maken over het water van de Siloë.

Daar lag hij toen de koningin van Seba bij Salomo op bezoek kwam. Zij zag de boom en hoorde een innerlijke stem die haar zei dat de boom eens de Redder van de wereld zou dragen. Zij knielde daarom neer om het hout te vereren.

Het gebeurde kwam de koning ter ore. De koning is ontzet omdat hij hierin een voorspelling ziet van het einde van het jodendom en laat de brug afbreken en het hout op een geheime plek begraven zodat niemand het nog kan vinden... Echter in de dagen van het proces tegen Jezus, kwam de boom uit de aarde te voorschijn en de Joden gebruikten dit hout om het kruis te maken. Eeuwen gingen voorbij waarin Jeruzalem werd verwoest, de Joden verstrooid raakten en het kruis samen met de twee kruisen van de misdadigers vergeten werd.

Drie eeuwen later verscheen een engel van de Heer aan keizer Constantijn tijdens zijn slaap. Dit gebeurde op de vooravond van de strijd met zijn rivaal Maxentius bij de Ponte Mivio, aan de oever van de Tiber, om uit te maken wie van hen beiden het imperium van Rome zou besturen. De Heer toonde hem een lichtend kruis en kondigde hem aan dat hij zou overwinnen door de kracht van dit teken. Op de dag van het gevecht liet de keizer op zijn vaandel boven de zesarmige ster als symbool van de zon een lus toevoegen, het bekende Christogram en zijn soldaten kregen datzelfde monogram op hun schild. Constantijn joeg zijn tegenstander op de vlucht. Hij bekeerde zich tot het christendom (al liet hij zich pas dopen op zijn sterfbed in 337) en beval met het edict van Milaan uit 313 vrijheid van religie en maakte een eind aan de godsdienstvervolgingen.

Verlangend het heilig kruis te vinden, zond de keizer zijn moeder Helena naar het oosten om een Jood Juda te zoeken, die het geheim wist waar het Kruis verborgen lag. Juda weigerde het geheim te vertellen. Hij werd neergelaten in een put en tot de hongerdood veroordeeld. Na zes dagen vroeg de Jood om vrij gelaten te worden in ruil voor het geven van informatie.

Gravend op Golgota, op de plek waar keizer Hadrianus in de tussenliggende jaren de Venus-tempel had laten bouwen, vond Helena drie kruisen. Men wist nog niet welk kruis het kruis van Jezus was. Door een wonder kwam men daarachter. Het kruis dat het dode lichaam van een jonge man tot leven deed komen, moest het ware kruis zijn.

Een deel van het kruis werd in Jeruzalem achtergelaten, een deel werd meegenomen naar Constantinopel, de nieuwe hoofdstad van de keizer.

Drie eeuwen later in 615 haalde Chosroës, de koning van Perzië, het hout van het kruis weg uit Jeruzalem. In een bui van godslasterlijke zelfverheerlijking plaatste hij het naast zijn eigen troon om Christus van de heilige Drievuldigheid te verbeelden. Aan de andere kant was een kleine haan geplaatst als symbool van de heilige Geest. Chosroës maakte zichzelf zo tot God.

De Byzantijnse keizer Heraclius bracht na een hevige strijd de relikwie van het Heilig kruis weer naar Jeruzalem voor het feest van de Verheffing van het Kruis (629). Een triomftocht werd het echter niet. Door goddelijke interventie kon Heraclius het kruis namelijk alleen op zijn schouders de stad binnen dragen, zoals ook Christus dat deed.

DE VREUGDE VAN DE EVANGELISATIE

Van 12 tot 17 oktober 2018 gaat in de Italiaanse stad Collevallenza de 7de editie van de Wereldconferentie van Radio Maria door.

Vertegenwoordigers van alle 80 radiostations van de wereldfamilie van Radio Maria zullen er samenkomen om er ideeën te bespreken en persoonlijke ervaringen te delen, om te bidden en plannen te maken voor de verdere ontwikkeling van Radio Maria. Het evenement kan gevolgd worden op het internet via live-videobeelden (<https://bleib.in>). Maar ook op onze radio zullen we u uitgebreid informeren over dit belangrijk evenement.

De vreugde van het Evangelie is het thema voor deze internationale ontmoetingsdagen. Meewerken aan de verspreiding van de evangelische boodschap van vreugde en hoop en zo troost brengen voor de zieken en de armen. Door middel van de radio de vrede en menselijke waarden bevorderen eerst en vooral in de ontwikkelingslanden, in overeenstemming met de leer van het magisterium van de katholieke Kerk, vanuit de beleving van een heldere en rijke Mariale spiritualiteit. Dit is de zending van Radio Maria. Graag willen we uw gebed vragen opdat dit evenement rijke vruchten mag dragen.

De zeven smarten van Maria

Redactie RM

Daags na het feest van Kruisverheffing herdenken wij de **Moeder van Smarten**, die onder het kruis stond van haar Zoon. In haar deelgenootschap in Christus' lijden overwegen wij hoezeer zij betrokken was bij het heilswerk en zien wij tevens het voorbeeld van het leven van de christen naar het woord van Paulus: "Indien wij met Hem lijden, zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden" (Rom. 8,17)

Betekenis van het feest

Op het moment dat Maria door de engel Gabriël werd gevraagd of zij de Moeder van Jezus wilde worden, werd zij vervuld van een grote vreugde. Zij zong het Magnificat (Lc. 1,26 e.v.) Net als haar zoon Jezus is haar het lijden niet bespaard gebleven. Maar dat had niet het laatste woord over haar. Integendeel, zij is doorheen het lijden getuige geworden van de vreugde van de verrijzenis. De Kerk noemt haar 'de eerste van de gelovigen', 'beeld van de kerk zelf'. In haar smarten kunnen de gelovigen hun eigen verdriet herkennen; zij kunnen in hun gebed hun toevlucht nemen tot Maria en haar vragen voor hen bij de Heer een goed woordje te doen: zij weet wat het is verdriet te moeten doormaken. Wij zouden haar het geheim kunnen vragen om door het lijden te groeien in liefde en geloof.

Daarom heeft de geloofsgemeenschap vaak stilgestaan bij de momenten van verdriet in het leven van Maria. Uiteindelijk zijn ze samengevat in zeven momenten van smart:

Eerste Smart: De profetie van Simeon bij de opdracht van Jezus in de Tempel

Nadat de H. Maagd haar enige Zoon in de tempel had opgedragen, sprak de oude Simeon: "Dit Kind zal een teken van tegenspraak zijn, en uw eigen ziel zal met een zwaard worden doorboord."

Tweede Smart: De vlucht van de heilige Familie naar Egypte

De H.Maagd is gedwongen naar Egypte te vluchten, om Jezus te redden uit de vervolging van de wrede Herodes, die het Kind wil doden.

Derde Smart: Het zoekraken van de twaalfjarige Jezus in de Tempel

Bij hun terugkeer na de viering van het paasfeest, vinden Jozef en Maria het Kind Jezus niet terug. In de grootste droefheid en onrust zoeken ze Hem gedurende drie dagen

Vierde Smart: De ontmoeting tussen Jezus en Maria op de Kruisweg

De H. Maagd ontmoet Jezus op weg naar Calvarie terwijl Hij op zijn gruwelijk gewonde schouders het zware kruis draagt, waarop Hij voor onze redding zal worden vastgenageld.

Vijfde Smart: Maria staat bij het Kruis van Jezus

De H. Maagd ziet hoe Jezus aan het kruis wordt genageld, hoe de bloeddruppels neervallen uit zijn met vele wonden overdekte lichaam en hoe Hij na drie uren van verschrikkelijk lijden sterft.

Zesde Smart: Maria omhelst Jezus' dode Lichaam na de kruisafneming

Nadat de H. Maagd moest toezien hoe het Hart van haar Zoon met een lans werd doorboord, ontvangt ze het dode lichaam van Jezus op haar schoot.

Zevende Smart: De graflegging van Jezus

De H. Maagd vergezelt het dode lichaam van haar Zoon en ze ziet hoe de zware steen vóór de ingang van het graf wordt gerold.

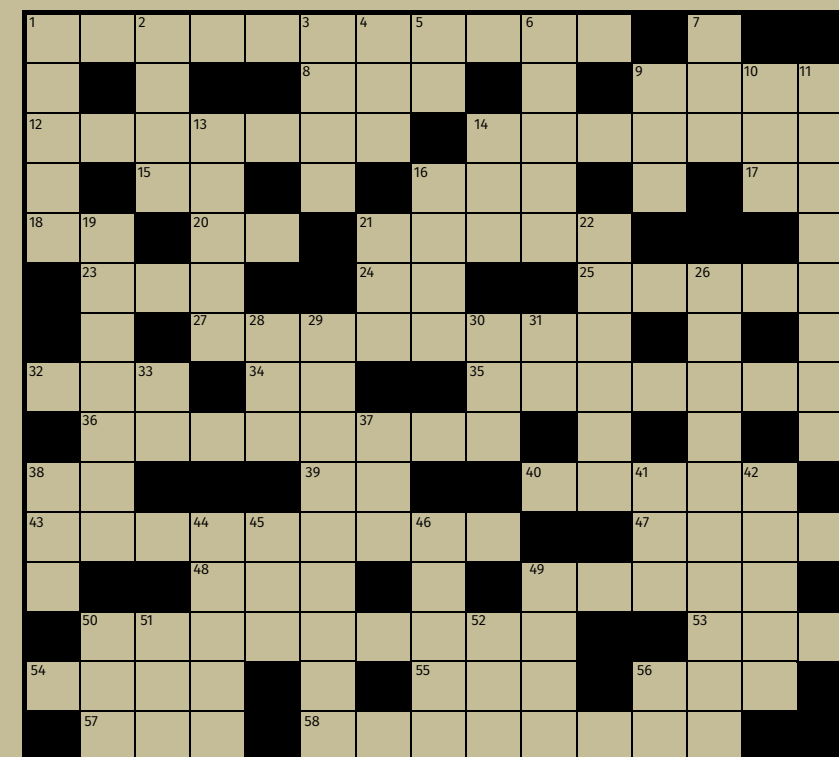
De gedachtenis van Maria van Zeven Smarten groeide in de middeleeuwen uit tot een kerkelijke feestdag. In de 15de eeuw werd het gevierd in Keulen en Erfurt. De Servieten voerden het vanaf 1667 in als het titelfeest van hun orde. In 1814 voerde paus Pius VII het feest in voor de hele kerk.

In de Vlaamse plaatsen Peer en Bree zijn er eens in de vijfentwintig jaar de Jubelfeesten van Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën.

Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Smarten wordt afgebeeld soms met één, maar ook wel met zeven zwaarden door het hart of omgeven door zeven medaillons waarop de smarten zijn uitgebeeld. Bij het bidden van de 7 smarten van Maria wordt bij elke smart van Maria telkens een Onze vader en 7 weesgegroeten geboden.

HORIZONTALAAL

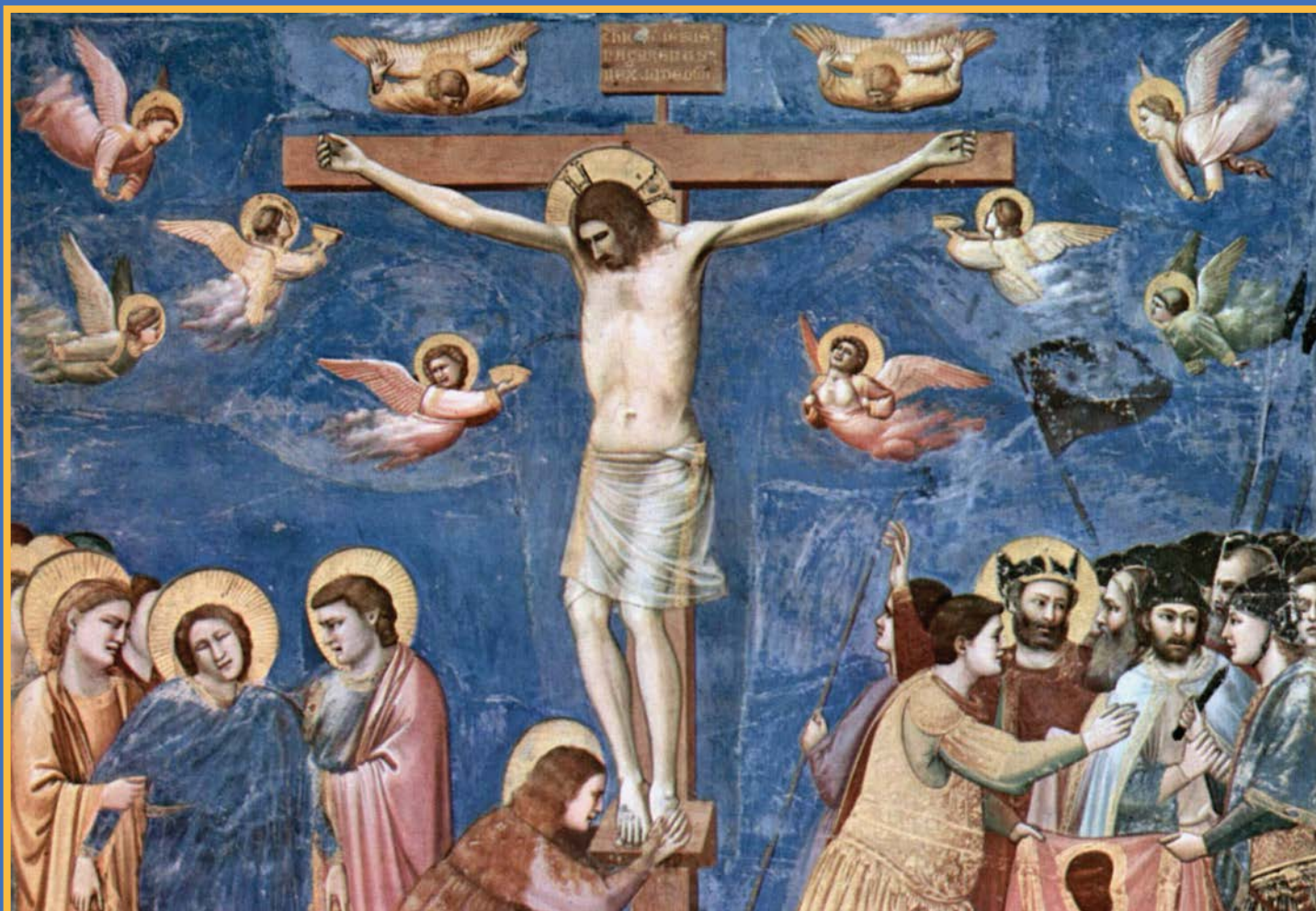
1. m.b.t. het geloof van de apostelen 8. redacteur afk. 9. hangend rond metalen slagwerk 12. Braziliaanse dans 14. individu, afzonderlijk wezen 15. wereldrecord 16. weg 17. Noordoost 18. militaire structuur in Nazi-Duitsland 20. intelligentiequotient 21. reeks als authentiek erkende bijbelboeken 23. compagnie (afk.) 24. theelepel 25. urne 27. kort gedeelte uit een boek, film, muziekstuk, interview enz. 32. zwemorgaan van vissen 34. internet protocol 35. een recht hoog smal bierglas met een inhoud van 18 tot 20 cl 36. de geloofsartikelen, het credo 38. in memoriam 39. schuif 40. kloosteroverste 43. onderaardse begraafplaats 47. stam of familie 48. Natrium-chromoglycaat 49. bedrijf met zoekmachine op internet en gratis e-mail 50. opvolging 53. vrijgevig 54. toevallig, bij gelegenheid 55. fopspeen 56. Binary digIT 57. sluis 58. overlevering van de geloofsleer

VERTICAAL

1. boek met kaarten 2. openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn 3. congregatie 4. vrouw van Jacob 5. identiteit 6. geloofsbelijdenis 7. diertuin 9. mobiele telefoon 10. volkse aanduiding voor kloosterzuster 11. leer om door diepere kennis tot verlossing te komen 13. geschreven boodschap 14. keukengereedschap 16. zegeteken, attriboot van een heilige 19. kerkscheuring 21. Cardiogram 22. het wezen van iets, combinatie van eigenschappen 26. studie van de kerkvaders 28. borstbeen 29. verdediger van het christelijke geloof 30. Eight to Fourteen Modulation 31. Nederlands 33. New York 37. jong van een schaap 38. Informatie- en Communicatie Technologie 41. ik Duits 42. avondpartij aan het hof 44. groep van drie tonen in het gregoriaans 45. Belgische terreurgroep 46. Afgelopen! Uit! 49. de verschrikkelijke sneeuwman 50. sluis 51. Verenigde Staten van Amerika 52. iuris utriusque doctor (lat. afk.) 56. tweevoudig

(Oplossing in volgend nummer van Porta Fidei)

HYMNE

Het heilig kruis, hoog opgericht,
dat heel het wereldrond verlicht,
waaraan de Heiland hangt en lijdt
en door zijn onschuld ons bevrijdt.

Dat is een groot geheimenis
dat is een boom die schoner is
dan ceders op de Libanon
die staan te prijken in de zon,

Een boom wiens vrucht geen schade doet
maar leven geeft in overvloed,
het teken dat God met ons is
in 't midden der geschiedenis.

U, koning Christus, bidden wij,
sta met dat teken ons terzij,
bescherm ons dagelijks, altijd weer,
met uw gezegend kruis, o Heer.

Opdat wij allen met één mond
vanuit des harten diepste grond
U loven, Heer, te allen tijd,
ons lied U steeds is toegewijd.

**Beluister het levensverhaal
van Francesco Possenti,
de H. Gabriël
van OLV van Smarten!**

De luisterbestanden van
het boek **'Mijn heerlijk
leven, de H. Gabriel van
OLV van Smarten'** kan
u downloaden op de
website van Radio Maria:
www.radiomaria.be
via de knop:
Luister & Download.

Luister Live

Porta Fidei

Luister & Download

Onze Vrienden

**U kan de luister-bestanden terugvinden
onder de rubriek 'Boeken'**

Boeken